

Malmö Konserthus

Torsdag 19 maj 2011 kl 19.30

Vårfinal

MALMÖ SYMFONIORKESTER
 VASSILY SINAISKY, dirigent
 LISA LARSSON, sopran
 LISA WALL vid Sveriges Radio P2, presentatör
 MARIKA FÄLTSKOG, konsertmästare

ALEXANDER RADVILOVITJ (f 1955)
Music for the Soul leaving,
 symfoniskt poem – uruppförande /12 min

RICHARD STRAUSS (1864-1949)
Vier letzte Lieder / 25 min
Frühling (Hermann Hesse)
September (Hermann Hesse)
Beim Schlafengehen (Hermann Hesse)
Im Abendrot (Joseph von Eichendorff)

PAUS

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)
Symfoni nr 5 c-moll op 67 / 30 min
Allegro con brio
Andante con moto
Allegro
Allegro

Konserten spelas in av Sveriges Radio P2,
 vänligen respektera inringningarna.

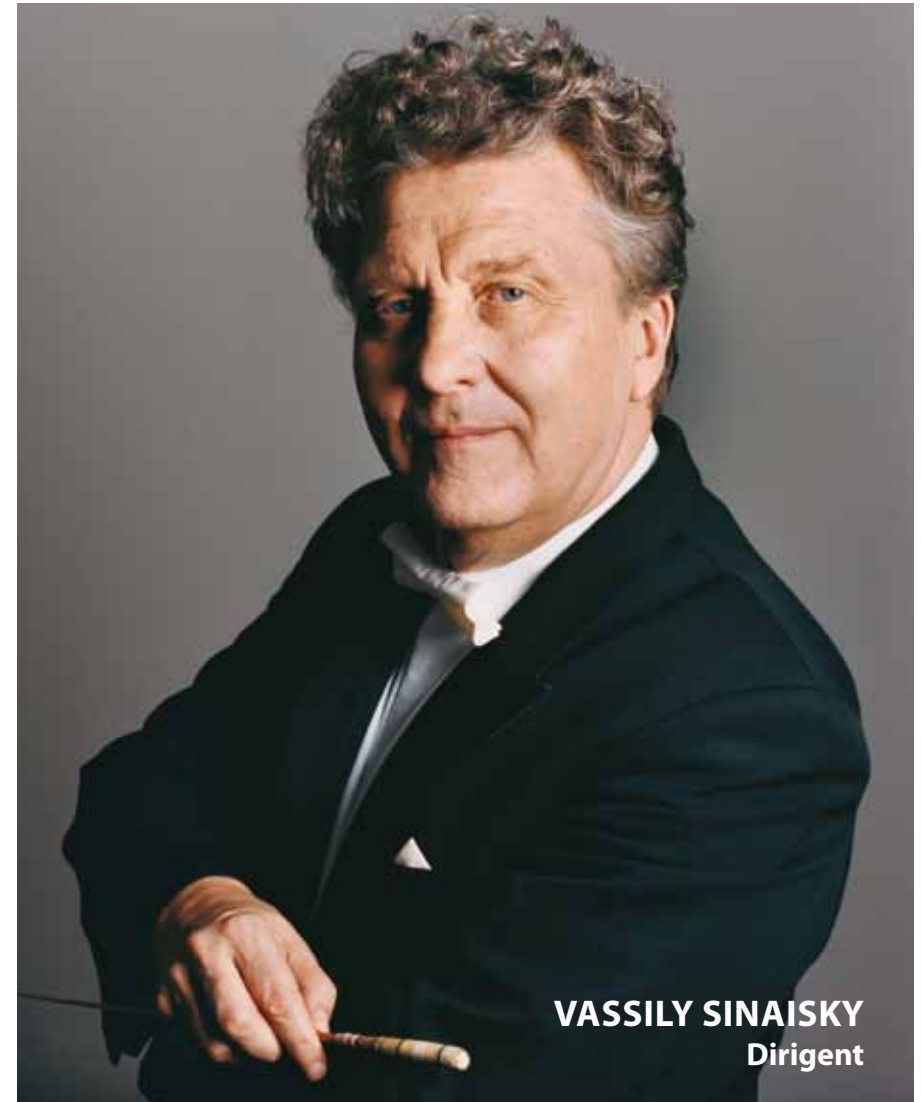
Med Malmö Symfoniorkesters och
 Malmö Konserthus GRATISapp har du alltid
 en uppdaterad konsertkalender i fickan.

Kvällens blommor
 kommer från

Malmö Konserthus

Torsdag 19 maj 2011 kl 19.30

VASSILY SINAISKY
 Dirigent

VASSILY SINAISKY

Dirigent

MSO:s chefsdirigent Vassily Sinaisky är en rutinerad musiker med diger meritlista. Tiden efter Musikkonservatoriet i Leningrad var han assistent till den legendariske dirigenten Kirill Kondrasjin hos Moskva-filharmonikerna. Sinaisky vann guldmedaljen i den prestigefyllda Karajantävlingen 1973 och engageras sedan dess av orkestrar över hela världen, bl a har han dirigerat Los Angeles Philharmonic Orchestra, BBC Symphony Orchestra, Concertgebouw-orkesteren i Amsterdam, Pittsburgh Symphony Orchestra och Finska Radions Symfoniorkester. Konserter och skivinspel-

ningar kritikerrosas. Åren 1991-1996 var Sinaisky chefsdirigent och konstnärligt ansvarig för Moskva-filharmonikerna. Därefter erhöill han samma position hos Ryska statens symfoniorkester, som han lämnade så sent som 2002. Han var förste gästdirigent för BBC Philharmonic Orchestra i Manchester, England 1996-2010 och har nu tilldelats titeln emeritus. Genom åren har Sinaisky även arbetat mycket med opera och varit förste gästdirigent vid Bolsjoj i Moskva. Han har haft framgångar vid Komische Oper i Berlin och English National Opera i London.

Nu har Vassily Sinaisky sin bas i Amsterdam, där han bor på Bachstraat ett stenkast från Concertgebouw. Från och med september 2010 är Sinaisky chefsdirigent och konstnärlig ledare vid Bolsjoj i Moskva. Vassily Sinaisky är dessutom dirigentprofessor vid Musikkonservatoriet i S:t Petersburg sedan 30 år. Kvällens konsert är den sista som chefsdirigent för Malmö SymfoniOrkester.

Med BBC-orkesteren i Manchester har Sinaisky gjort ett antal skivinspelningar på Chandos, främst med rysk musik av bl a Balakirev, Sjtedrin, Glinka och Sjostakovitj. Sommaren 2007 påbörjade han och MSO inspelningen av Franz Schmidts fyra symfonier för skivmärket Naxos. Samtliga finns nu utgivna och har fått exceptionellt fina omnämningar i internationellt viktiga musiktidskrifter som brittiska Gramophone och BBC Music Magazine.

LISA LARSSON

Sopran

Sopranen Lisa Larsson från Växjö inledde sin musikaliska bana som blockflöjtist, men övergick till sång som hon studerade i Basel. Hon gjorde sina första operaroller på operan i Zürich, varefter hon kom till Teatro alla Scala i Milano i rollen som Papagena i Mozarts Trollflöjten. Genom åren har hon framträtt under ledning av dirigenter som Claudio Abbado, Adam Fischer, Daniel Harding, Lawrence Renes, Mikhail Pletnev, Sir Colin Davis, Nikolaus Harnoncourt, Franz Welser-Möst och Riccardo Muti.

Lisa Larsson har som operasångerska främst inriktat sig på Mozart och gjort flera bejublade framträdanden i roller ur hans persongalleri. Hennes övriga roller har inkluderat Marzelline i Fidelio, Ännchen i Friskytten, Adèle i Läderlappen, Adina i Kärleksdrycken, Oscar i Maskeradbalen, Najade i Ariadne på Naxos, Xenia i Boris Godunov, Tytania i En midsommarnattsdröm, Polissena i Radamisto och Morgana i Alcina. Hon har framträtt på scener som Royal Opera House Covent Garden, Bayerische Staatsoper, La Fenice i Venedig, Oper Leipzig och Det Kongelige Teater i Köpenhamn samt på festivaler i Salzburg, Luzern, Glyndebourne och Aix-en-Provence. I konsertsammanhang framför hon gärna barockmusik och har arbetat med verkliga specialister på området, bl a Ton Koopman, Sir John Eliot Gardiner, Emmanuelle Haïm, English Baroque Soloists, Orchestra of the Age of Enlightenment. Hon har också framträtt med filharmonikerna i Berlin och Wien, Tonhalle-Orchester Zürich, Camerata Salzburg och Mahler

Chamber Orchestra med säte i Berlin. Bland Lisa Larssons många inspelningar märks bl a Mozarts Don Giovanni och Mitridate, Händels Jephta, Bach-kantater, Juloratoriet och Magnificat samt Mahlers Symfoni nr 8.

Bland höjdpunkter under säsongen 2010/2011 kan bl a nämnas ett Händelprojekt med Nederlands Kamerorkest, Strauss Vier letzte Lieder med såväl MSO och Svenska Kammarorkesteren som med Nordnederländska Symfoniorkesteren, Brittens Les Illuminations med Antonello Manacorda i Bologna samt Eurilla i Haydns Orlando Paladino i Zürich under ledning av Muhai Tang.

ALEXANDER RADVILOVITJ

Music for the Soul leaving, Symfoniskt poem

Den ryske tonsättaren Alexander Radvilovitj föddes i S:t Petersburg 1955 och har blivit staden trogen trots många internationella uppdrag både som tonsättare och lärare. Han undervisar numera i komposition vid S:t Petersburgs Musikkonservatorium, där han själv en gång genomförde sina kompositionsstudier för Sergej Slonimskij. Studierna kompletterades med en rad workshops i Polen, Holland och Tyskland, ledda av bl a Lutoslawski, Schaeffer, de Leeuw och Ferneyhough. Sedan mitten av 1990-talet har Radvilovitj erhållit flera nationella och internationella utmärkelser för sin musik av vilka kan nämnas Prizewinner at the Queen Marie-Jose International Competition och Stamitz Special Award. Radvilovitj är grundare av och konstnärlig ledare för den internationella Sound Ways-festivalen för ny musik och sekreterare i S:t Petersburgs tonsättarunion. Hans verkförteckning upptar många olika genrer som opera, kammarmusik och vokalverk men domineras av hans produktion för orkester i dess olika former.

Music for the Soul leaving som nu uruppförs, är ett symfoniskt poem tillägnat Vasily Sinaisky och Malmö SymfoniOrkester. Radvilovitj berättar att verkets huvudidé beskrivs i verktiteln som själens avsked från världen och det dagliga livet. I musiken kan man tydligt höra det sjuka hjärtats arytiska slag, ofullbordade motiv och ekots påminnelser. Hjärtslagen blir allt glesare och svagare och instrumentklangerna förvrids på sin väg mot det oundvikliga utslöckandet.

© Rolf Martinsson

RICHARD STRAUSS

Vier letzte Lieder

Richard Strauss är kanske 1800-talets viktigaste traditionsbärare av den högromantiska musiken in i 1900-talet. Som arvtagare till Richard Wagner spände han den modernistiska bågen alltmer i verk som Salome 1903-1905 och Elektra 1906-1908 innan han i Rosenkavaljeren 1909-1910 vände tillbaka till ett mer öppet tonspråk som skulle komma att känneteckna återstoden av hans rika produktion. Strauss var också en aktad dirigent och innehade parallellt med sitt komponerande meriterande befattningar vid Berlins hovopera under tidigt 1900-tal och vid Staatsoper i Wien från 1919, något som tydligt kom att påverka hans intresse för opera. Hans verkförteckning omfattar, förutom operor, orkesterverk och tonsatser, en imponerande mängd vokalverk, ofta för röst och piano.

Efter andra världskriget påbörjade Strauss arbetet med Vier letzte Lieder och det var den sista av de fyra sångerna, Im Abendrot till Eichendorffs text, som tillkom först. Han planerade därefter att i anslutning skriva ett antal orkestersånger till text av Hesse, men endast tre av dessa fullbordades. Vid tiden för tillkomsten av andra och fjärde sången bodde han i Montreux och i Pontresina när de övriga två komponerades. Strauss hade planerat många olika satser, men dog innan han hann fullborda alla. Därför fick han aldrig höra de fyra orkestersångerna som uruppfördes av Kirsten Flagstad och Philharmonia Orchestra under ledning av Wilhelm Furtwängler först 1950 i London, året efter hans död.

Strauss signum är en mästertlig orkesterbehandling, stor orkestersats, mättad harmonik, långspunna kantilenor, lysande

formbehandling och stor dramatik. Men studerar man partituret till Vier letzte Lieder ingående så upptäcker man att detta inte är musik skriven för de stora tunga dramatiska rösterna, även om många sådana inspelningar finns. Detta är musik skriven nästan genomgående i piano och pianissimo i orkestersatsen. Varsamt instrumenterad som en skir solbelyst spindelväv för att ackompanjera en ljus och lätt stämma och varje gång de sköna melodiska linjerna når sin högsta ton sammanfaller de med skira lyriska uttryck som fågelsång, luft, själ och svävande flykt. De fyra tonsatta dikterna tillsammans andas också denna ljusa karaktär och beskriver poetiskt och närmast sinnligt och utan bitterhet i tur och ordning vårens längtan efter att få spricka ut, den bortdöende sommaren i september, den annalkande slummern om kvällen och slutligen aftonrodnaden. Lyssnaren får själv tolka den underliggande symboliken i det som skulle visa sig bli Strauss sista mästerverk.

© Rolf Martinsson

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Symfoni nr 5

Beethovens femma har blivit ett begrepp och syftar på hans femte symfoni i c-moll, inte på hans ekonomi. Denna symfoni benämns ibland Ödessymfonin och sägs böttna i hans eget uttalande om ödet som knackar på hans dörr, illustrerat av de tre

inledande åttondelarna följt av en halvnot, för kort för att kallas tema, men kort nog för att kallas motiv. Med utgångspunkt från detta lilla motiv bygger Beethoven upp hela första satsen och motivet förekommer i olika skepnader genom i stort sett hela verket, lätt igenkännbart genom den karaktäristiska tonupprepningen. Första och fjärde satsen är båda komponerade i sonatform, ABA-form, där den inledande musiken repriseras, lätt varierad, i satsens slut. Första satsen har en ovanligt lång coda, en formdel som Beethoven gav stor tyngd i många verk. En hel del skisser av andra satsen finns bevarade och det framgår att Beethoven arbetade intensivt med att skapa balans i denna variationsats med två kompletterande teman. Det ena, som presenteras direkt i satsens början, är sångbart och melodiskt medan det andra, ett kontrasterande tema, är marschartat. Tredje satsen är också uppbyggd kring en ABA-form som utgörs av scherzo-trio-scherzo.

Beethoven var, vid tiden för femte symfonins tillkomst, ett aktat namn i Wiens musikliv och hade redan firat stora triumfer med sina verk som han ofta dirigerade själv. Den 22 december 1808 uruppfördes både hans symfoni nummer fem och sex på Theater an der Wien! Och inte nog med det, även hans körfantasi, fjärde piano-konserten och delar av hans Mässa i C-dur framfördes vid samma konsert! Historien förtäljer också att Wien drabbades av en extremt kall vinter just detta år och teatern var ouppvärmad... Men det är en annan femma!

© Rolf Martinsson

Maestro Vassily Sinaisky

Malmö SymfoniOrkesterns chefsdirigent 2007-2011

– Att jag skulle ägna mig åt musik var min mammas beslut. Jag började med piano. Mina föräldrar var båda musikaliska, men de hade ingen möjlighet att ägna sig åt musik. Det var svåra tider. Däremot finns det faktiskt några kyrkomusiker i min familj i tidigare generationer, berättar Vassily Sinaisky. Vid det här laget har det hunnit bli många år i musikvärlden. – Mötet med två personer har betytt mest för min musikaliska utveckling: cellisten och dirigenten Mstislav Rostropovitj och violinisten David Oistrakh. Jag har lånat mycket från dem. Vi har både arbetat ihop och umgåtts privat. Längre tillbaka var dirigenten Kirill Kondrasjin min mentor.

Idag är Vassily Sinaisky bosatt på tre platser. Hemstaden är S:t Petersburg där han är uppväxt och sedan 30 år är dirigentprofessor vid Musikkonservatoriet, Amsterdam ligger strategiskt och är ett viktigt musikaliskt centrum och i fortsättningen kommer mycket tid att tillbringas i Moskva. De senaste fem åren har Vassily och hans hustru Tamara tillbringat en hel del tid i Malmö, som de båda blivit förtjusta i. – Den långa sandstranden mitt i staden, de många parkerna och mycket annat har vi tyckt om. Särskilt väl ompysslade har vi blivit av MSO:s numera pensionerade pianist Izolda Suslak Lindberg och förre VD Lennart Stenkvist.

Höjdpunkterna med MSO har varit många. Särskilt minns Maestro Sinaisky Bruckners åtta och nia, Debussys La mer, flera verk av Sjostakovitj och operaaftonen Wagneriana. Det har också varit trevligt att lära känna Malmötonsättaren Rolf Martinsson, som givit Sinaisky en förståelse för det svenska musikaliska språket. – Våra inspelningar av Schmidts samtliga symfonier på Naxos har prisats av internationell musikpress, turnéerna till Amsterdam och Norrland 2008 och England 2009 var mycket givande musikaliskt för MSO.

De här åren har jag fördjupat mig en del i svensk musik och svenska dirigenter. Min skivsamling med ca 5.000 inspelningar har utvidgats med en svensk hylla! Det har varit intressant att studera t ex Sixten Ehrling. Min absoluta favorit bland svenska musiker är Birgit Nilsson, särskilt när hon sjunger Wagneroperor under Ehrlings ledning. Jag föreslår numera gärna svensk musik på andra håll i världen, t ex har jag velat göra Alfvén och Stenhammars Excelsior-symfoni med BBC Philharmonics i Manchester.

Framöver tror jag att det blir allt viktigare att tänka till kring programläggningen, den nya generationen vill ha något "extra" samtidigt tycker jag mig iaktta att riktningen går mot ett alltmer konservativt programutbud. Men det blir säkert avgörande att hitta ny stimulans och att tänka i nya banor, t ex med streamade konserter och operaföreställningar från Met på bio. När det specifikt gäller MSO tror jag att det nya konserthuset kommer att förhöja intresset för vår konst. Huset lär få ett starkt symbolvärde. En ny chefsdirigent bör vara många saker, men framför allt en god musiker, inte för teknisk, snarare naturlig, flexibel och ganska modest. Jag hoppas verkligen att man väljer rätt person för orkesterns fortsatta utveckling.

Nästan all tid kommer framöver att tillbringas vid den anrika Bolsjojteatern i Moskva, som med sin rika och långa historia är väldigt intressant. – För alla ryssar är det en stark symbol, en mycket gripande plats. Jag var där i tre säsonger för 20 år sedan och har många fina minnen från den tiden. Det är nu en ny generation där, ett nytt ledarskap och ett helt nytt sätt att förstå och arbeta med musik. Efter renoveringen har huset moderniserats rejält och har två stora konsertsalar och en inspelningsstudio.

Maestro Sinaisky behåller gärna kontakten med MSO och kommer tillbaka om ganska exakt ett år för att bli göra Sjostakovitjs Symfoni nr 13, "Babij Jar". Det ser vi fram emot.

Helena Linder Jareld/MSO